

CENG 201 Veri Yapıları 2: Yığıtlar ve Kuyruklar

Öğr.Gör. Şevket Umut ÇAKIR

Pamukkale Üniversitesi

Hafta 2

Anahat

① Yığıtlar(Stacks)

② Kuyruklar(Queues)

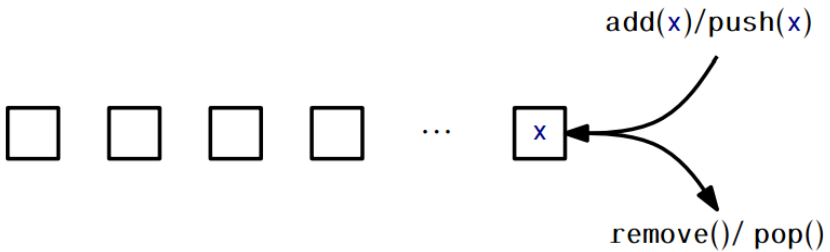
Soyut Veri Tipleri(SVT)

- Bir dizi işlem içeren nesnelerdir
- Tanımında işlemlerin **nasıl** yapıldığı belirtilmeyen matematiksel soyutlamalardır
- İşlemlerin gerçekleştirilmesinde(implementation) bir değişiklik olması durumunda son kullanıcı bundan etkilenmez
- Set(küme) SVT için *add*, *remove*, *size*, *contains*, *union* ve *find* işlemleri bulunur
- Listeler, kümeler, graflar SVT'lere örnek gösterilebilir

Yığıt Özellikleri

- Mutfak rafına üst üste dizilen tabaklar gibi düşünülebilir
- İçerisine farklı tiplerdeki verileri ekleyip çekebildiğimiz bir soyut veri yapısı
- Son giren ilk çıkar (Last In First Out, LIFO) mantığına göre çalışır
- Ekleme *push*, silme *pop* ve ilk elemanı görme *peek* işlevlerine sahiptir

Yığın Görseli

Soru

- Aşağıdaki işlemler sonucunda yığının son hali ne olur?

push 5

push 2

push 7

pop

push 6

push 9

push 4

pop

pop

push 12

Cevap

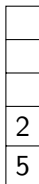
7
2
5

(a)
push
5
2
7

Cevap

(a)
push
5
2
7

(b)
pop
→
7

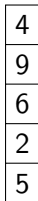
Cevap

(a)
push
5
2
7

(b)
pop
→
7

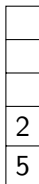

(c)
push
6
9
4

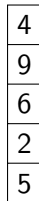
Cevap

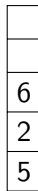
(a)
push
5
2
7

(b)
pop
→
7

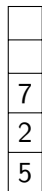

(c)
push
6
9
4

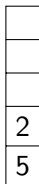

(d)
pop
→
4,
pop
→
9

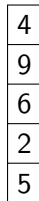
Cevap

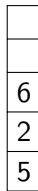
(a)
push
5
2
7

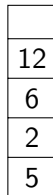
(b)
pop
→
7

(c)
push
6
9
4

(d)
pop
→
4,
pop
→
9

(e)
push
12

Figure: Cevap

Gerçekleştirme(Implementation)

- Yığın soyut bir veri tipidir
- Farklı veri yapıları kullanılarak gerçekleştirilebilir(Dizi, bağlı liste vb.)
- Ekleme *push*, silme *pop* ve ilk elemanı görme *peek* işlevlerini içermesi gerekir
- Hangi tip verileri saklayacak(integer, string, double)? Generic?
- Dizi kullanılarak nasıl gerçekleştirilebilir?

MyStack.cs I

```
1  using System;
2
3  namespace mystack
4  {
5      public class MyStack<T>
6      {
7          T[] dizi;
8          int es=0;
9          public MyStack ()
10         {
11             dizi = new T[10];
12         }
13         public MyStack(int boyut)
14         {
15             dizi = new T[boyut];
16         }
17         public void push(T eleman)
18         {
19             if (es == dizi.Length)
20                 throw new Exception ("Stack overflow");
21             dizi [es++] = eleman;
22         }
```

MyStack.cs II

```
23 public T pop()
24 {
25     if (es == 0)
26         throw new Exception ("Stack underflow");
27     return dizi [es--];
28 }
29 public T peek()
30 {
31     if (es == 0)
32         throw new Exception ("Stack underflow");
33     return dizi [es];
34 }
35 public void print()
36 {
37     for (int i = es-1; i >= 0; i--) {
38         Console.WriteLine (dizi[i]);
39     }
40 }
41 }
42 }
```

MyStack.cs Test Programı

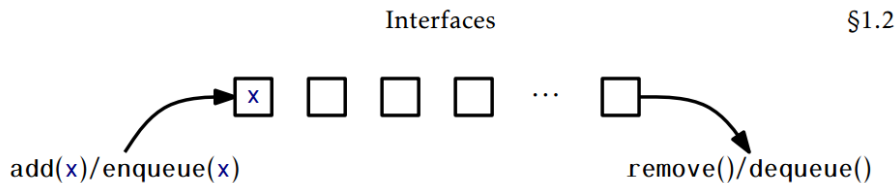
```
1  using System;
2
3  namespace mystack
4  {
5      class MainClass
6      {
7          public static void Main (string[] args)
8          {
9              MyStack<int> stack = new MyStack<int> ();
10             stack.push (5);
11             stack.push (2);
12             stack.push (7);
13             stack.pop ();
14             stack.push (6);
15             stack.push (9);
16             stack.push (4);
17             stack.pop ();
18             stack.pop ();
19             stack.push (12);
20             stack.print ();
21         }
22     }
23 }
```

Kuyruk

- Gerçek hayattaki herhangi bir kuyruk/sıra gibidir
- İlk giren değer ilk çıkar(First In First Out, FIFO)
- Ekleme *enqueue* ve silme *dequeue* işlevlerini içermesi gerekir

Kuyruk Görseli

Kuyruk örneği

- Aşağıdaki işlemler sonucunda yığının son hali ne olur?

enqueue 5

enqueue 7

enqueue 4

dequeue

dequeue

dequeue

enqueue 6

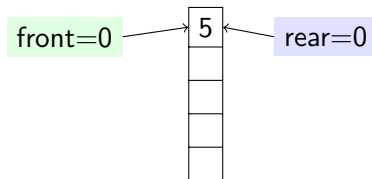

Figure: Enqueue 5

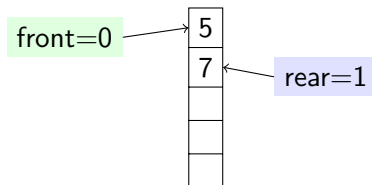

Figure: Enqueue 7

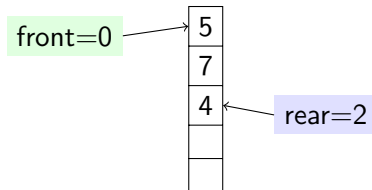

Figure: Enqueue 4

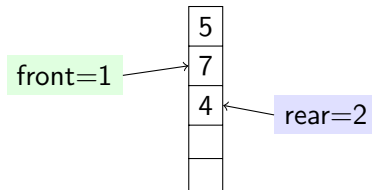

Figure: Dequeue $\rightarrow$ 5

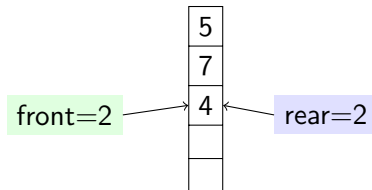

Figure: Dequeue $\rightarrow$ 7

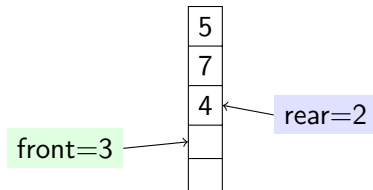

Figure: Dequeue $\rightarrow$ 4, set `front=rear=-1`

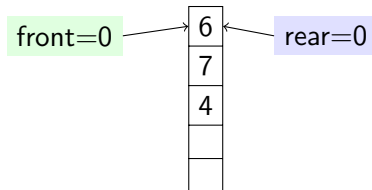

Figure: Enqueue 6

Kuyruk gerçekleştirilmesi

- Dizilerle gerçekleştirilecek
- Generic olacak

MyQueue.cs I

```
1  using System;
2
3  namespace H2myqueue
4  {
5      public class MyQueue<T>
6      {
7          int front=-1;
8          int rear=-1;
9          T[] dizi;
10         public MyQueue ()
11         {
12             dizi = new T[20];
13         }
14         public MyQueue(int boyut)
15         {
16             dizi = new T[boyut];
17         }
18         public bool isEmpty()
19         {
20             return front == -1 && rear == -1;
21         }
22     }
```

MyQueue.cs II

```
22 public bool isFull()
23 {
24     return rear == dizi.Length - 1;
25 }
26 public void enqueue(T item)
27 {
28     if (isFull ())
29         throw new Exception ("Queue is full!");
30     if (isEmpty ()) {
31         front = 0;
32     }
33     dizi [++rear] = item;
34 }
35 public T dequeue()
36 {
37     if (isEmpty ())
38         throw new Exception ("Queue is empty");
39     T donen = dizi [front++];
40     if (front > rear)
41         front = rear = -1;
42     return donen;
43 }
44 public int Count{
45     get {
46         if (isEmpty ())
47             return 0;
48         return rear - front + 1;
49     }
50 }
```

MyQueue.cs III

```
51     public void print()  
52     {  
53         for (int i = front; i <= rear; i++) {  
54             Console.WriteLine (dizi[i]);  
55         }  
56     }  
57 }  
58 }
```

İşlem Önceliği

**İyi bir matematikçi iseniz
bu soruyu cevaplayın.**

$$4 \times 4 + 4 \times 4 + 4 - 4 \times 4 = ?$$

İnsanların %73'ü doğru cevabı bulamıyor.

Notasyonlar/Gösterimler

- **Infix:** İşlem(operator) ortada, değerler(operand) sağda ve solda
- **Prefix:** İşlem önde, değerler sonda
- **Postfix:** İşlem sonda, değerler önde

Postfix/Reverse Polish Notation

Example (Infix gösterimi)

$4 \times 4 + 4 \times 4 + 4 - 4 \times 4$

Postfix/Reverse Polish Notation

Example (Infix gösterimi)

$$4 \times 4 + 4 \times 4 + 4 - 4 \times 4$$

Example (Postfix gösterimi)

$$4\ 4\ *\ 4\ 4\ * + 4 + 4\ 4\ * -$$

Postfix/Reverse Polish Notation

Example (Infix gösterimi)

$3 * 2 + 4 - 7 / 5$

Postfix/Reverse Polish Notation

Example (Infix gösterimi)

$3 * 2 + 4 - 7 / 5$

Example (Postfix gösterimi)

$3 2 * 4 + 7 5 / -$

Postfix ifadelerin yığıt ile çözümü

```
Boş bir değer yığıtı oluştur: S
Girdi metninde değer kalmayana kadar oku:O
  Eğer O bir sayı ise
    S yığıtına O değerini it(push)
  Aksi takdirde
    Yığıttan D1 değerini çek(pop)
    Yığıttan D2 değerini çek(pop)
    D2 O D1 işlemini yap ve sonucu yığıtta it(push)
Yığıttan S değerini çek ve yazdır
```

